

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler: Reidar Gjersvik
Direkte tlf.: +47 21 04 58 95

Vår ref.: 14/8691-3
Deres ref.:

Vår dato: 15.08.2014
Deres dato:

Konsekvensnotat fra Kulturrådets fagadministrasjon om rapporten Gjennomgang av Norsk kulturråd

Innledning

Fagadministrasjonen i Kulturrådet kommenterer i dette notatet noen av forslagene som fremkommer i rapporten Gjennomgang av Norsk kulturråd. Målet er å synliggjøre mulige konsekvenser av forslagene, og peke på noen områder hvor det kan være nødvendig med økt kunnskap og videre utredninger før man tar stilling til og konkretiserer forslagene.

Fagadministrasjonen kommenterer i hovedsak de forslag som direkte berører fagadministrasjonens ansvarsområder og oppgaver, samt hvordan disse utøves i et samspill med rådet og andre utvalg, Kulturdepartementet og kunst- og kulturlivet.

Råd og fagutvalg

Utredningen foreslår at rådet skal få en mer strategisk rolle i norsk kulturpolitikk. Utformingen av denne rollen må konkretiseres videre i regi av rådet selv. Fagadministrasjonen vil ta del i dialogen rundt denne konkretiseringen og hva dette betyr for våre oppgaver.

Fagadministrasjonen mener at en viktig styrke for rådet både nå og i fremtiden, er forankringen i kunst- og kulturfeltet gjennom at medlemmer i rådet har en solid kunst- og kulturfaglig kompetanse. Vi anbefaler at man i fremtiden opprettholder dette som et primærkrav til medlemmene.

Utredningen foreslår full delegering til fagutvalgene, og at rådsmedlemmene ikke lenger er ledere av fagutvalgene. Samtidig skal rådet utarbeide overordnede strategier, blant annet gjennom å utnytte den brede fagkompetansen i fagutvalgene samlet. Dersom man gjennomfører full delegering til fagutvalgene vil fagadministrasjonen som konsekvens bli stadfestet som det formelle første trinnet i en to-trinnsbehandling for samtlige søknader til Kulturfondet. I tillegg er en mulig konsekvens at fagadministrasjonen får en utvidet rolle som bindeledd mellom de to nivåene. Den nye rollefordelingen forutsetter systemer og prosedyrer som sikrer kunnskapsdeling, kommunikasjon og

effektiv saksforberedelse i samspillet mellom rådsstyret, fagutvalgene og fagadministrasjonen. Vi foreslår at disse konsekvensene for fagadministrasjonens rolle utredes, spesielt med tanke på kompetanse- og ressursbehov.

Det er også ønskelig med en vurdering og muligens presisering av delegasjonsreglementet. Dersom alle vedtak er delegert til fagutvalgene, og disse så delegerer vedtaksmyndighet videre til fagadministrasjonen i henhold til prinsippene i delegasjonsreglementet, kan dette innebære en svekking av to-trinns saksbehandling. Fagadministrasjonen er et forvaltningsorgan underlagt departementet, og har ikke armlengdes avstand. Dette kan gi mindre legitimitet til unntaket for klager på skjønn.

Armlengdesoppgaver

Utredningen foreslår at Statens stipend og garantiinntekter for kunstnere (SKS) skal legges til rådet, og at tilskudd skal fordeles av utvalg oppnevnt av rådet på samme måte som Norsk kulturfond. Dersom dette gjennomføres vil dette være en omfattende endring, og vi ber om at man sikrer gode prosesser, involverer kunstnerorganisasjonene og andre relevante parter og setter av tilstrekkelige ressurser til å utrede konsekvenser og eventuelt gjennomføre endringen.

Fagadministrasjonen vil gjøre oppmerksom på at dersom de over 8000 søknadene per år til SKS skal gjennomgå en tilsvarende to-trinns behandling som søknadene til kulturfondet, kommer dette til å kreve en reell økning i bemanning i fagadministrasjonen.

Utredningen foreslår at post 74 opphører, og at tiltakene overføres enten til Kulturfondet eller til Kulturdepartementet. Dette er i samsvar med ønsker fagadministrasjonen og rådet har fremmet tidligere.

Utredningen foreslår at «ordninger, tilskuddsformål og utvalgs- og komitéstrukturer gjennomgås med sikte på forenkling og samordning og for å sikre en fleksibel og transparent forvaltning av fonds- og stipendmidler.» Dette er et behov fagadministrasjonen har sett, og arbeidet med dette er i gang. Selv med et behov og ønske om forenkling, vil man her også finne at ordninger og formål er opprettet for å utvikle spesifikke satsinger i ulike fagområder, og at de i mange tilfeller (eksempelvis innenfor litteraturfeltet) inngår i et større system for finansiering av kunst- og kulturlivet. Gjennomgangen av ordninger, formål og strukturer vil inngå i den pågående moderniseringen av tilskuddsforvaltningen, som sikter mot et fleksibelt forvaltningssystem best mulig tilpasset den utviklingen og de kunst- og kulturområdene Kulturrådet er til for.

Direktoratsoppgaver

Generelt

Kulturrådets fagadministrasjon er i alle sine funksjoner et forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. Dette forvaltningsorganet ivaretar sekretariatsfunksjoner og saksbehandling for rådet, utvalget for SKS og Fond for lyd og bilde, og det ivaretar oppgaver som politikkutøvelse, faglig utvikling, og rådgiving til politiske myndigheter. Det er imidlertid slik at alle direktorater og

andre forvaltningsorganer har ulike grader av delegert myndighet og faglig uavhengighet overfor sitt overordnede departement (jfr. Difi rapport 2008:14, Direktoratenes faglige rolle). Utredningen av Kulturrådet går i liten grad inn på de prinsipielle sider av direktoratsfunksjonen.

Vi noterer at rapporten legger opp til at Kulturrådet også i fortsettelsen skal ha direktoratsfunksjoner på hele kunst- og kulturfeltet. De såkalte «sårnsmidlene» vil kunne gi rom for å videreføre viktige utviklings- og direktoratsfunksjoner tilpasset utviklingsbehov i institusjons- og fagmiljøene.

Vi vil foreslå at det legges vekt på i den videre drøftingen av rapporten å utrede nærmere hva slags direktoratsrolle fagadministrasjonen skal ha, og hvilke konsekvenser dette får. Dette gjelder både for de rene direktoratsoppgavene og de direktoratsoppgavene som er innvevd i sekretariatsoppgaver og søknadshåndtering.

Museumsutvikling

Det er på museumsfeltet Kulturrådet har den tydeligste direktoratsrollen, og iverksetter gjeldende politikk med oppgaver innen forvaltning, utvikling og rådgiving. Fagadministrasjonen viser til det omfattende mandatet Kulturrådet bygger på fra museumsmeldingen «Framtidas museum» (St. meld. nr. 49, 2008-2009), med en sentral rolle og en lang rekke oppgaver knyttet til forvaltning, utvikling og rådgiving. Utredningen diskuterer om det fortsatt er behov for en sentral utviklingsaktør på museumsfeltet, i lys av at «de store museene langt på vei utgjør et selvgående system som kommuniserer seg i mellom om faglige problemstillinger». En rolle som utviklingsaktør kan imidlertid fylles på flere måter. Kulturrådet vil understreke at en videreutvikling av Kulturrådets rolle er godt forankret i museumssektoren, for eksempel står følgende i Museumsforbundets handlingsplan 2013-14 under overskriften «Langsiktige mål»: *Bidra til å styrke Norsk kulturråds rolle som utviklingsorgan for museene.*

Fagadministrasjonen foreslår at det utredes nærmere hvilken direktoratsrolle det er viktig og ønskelig at Kulturrådet skal fylle på museumsfeltet. I en slik utredning er det spesielt viktig å involvere hele museumssektoren.

Arkivutvikling

Utredningen foreslår at utviklingsoppgavene på arkivfeltet blir overført fra Kulturrådet til Riksarkivaren. Vi legger til grunn at Kulturrådet fortsatt skal bidra til å se sammenhenger mellom arkivfeltet og resten av kulturfeltet på områder hvor Kulturrådet har et mandat på tvers av sektor. Eksempelvis gjelder dette digital utvikling, arbeid med privatarkiv i museene, å være sekretariat for Memory of the World-komiteen, og å bruke kulturvernansettningen i fondet til arkiv og arkivrelevante problemstillinger.

Den kulturelle skolesekken (DKS)

Fagadministrasjonen har i debatten om kunst og kultur i opplæringen pekt på at sekretariatet for DKS bør ligge i et miljø som er knyttet til kunst- og kulturfeltet, og at det er et godt alternativ at sekretariatet for DKS fortsetter å ligge i Kulturrådet.

Forskning og utredning

Kulturrådets nærhet til kulturlivet som praksisfelt utgjør en privilegert kunnskapsmessig posisjon med tanke på mulighetene til å fange tendenser og endringsprosesser i kunstfeltet. I forbindelse med

etableringen av elektronisk søknadsforvaltning vil Kulturrådet i tillegg i fremtiden også ha økt tilgang til data om søkere og søknader. Nærhet og tilgang setter Kulturrådet i stand til å sette viktige temaer på agendaen for forskning og på den måten bidra med kunnskap om kulturfeltets virkemåter i vår tid.

Det er viktig at Kulturrådets evaluerings- og utredningsarbeid utformes på en måte som gjør forskningsbasert kunnskap til et nyttig og relevant verktøy for rådets og fagadministrasjonens arbeid, og – som det heter i utredningen – bidrar til «en hensiktsmessig kunnskapsforvaltning». For å realisere disse ambisjonene er det behov for å kunne benytte ulike virkemidler og arbeidsmåter.

For å sikre høy kvalitet, relevans og bredde på kunnskapstilfanget og for å sikre nødvendig avstand mellom Kulturrådets interesser og forskningen, gjennomføres Kulturrådets forskningsoppdrag hovedsakelig av eksterne forskningsmiljøer. Dette bidrar også til å avverge eventuell tvil om at forskningsvirksomheten er for nært koblet til kulturpolitiske interesser.

Internasjonale oppgaver

Utredningen presiserer i sine anbefalinger at Kulturrådet, både innenfor armlengdes- og direktoratsoppgavene, har ansvar for å se helhetlig på behovene i kunstheltet uavhengig av nasjonale skillelinjer.

Den internasjonale porteføljen er en del av Kulturrådets direktoratsoppgaver, og har de samme utfordringer som disse. Eksisterende portefølje gir et grunnlag for videreutvikling, ikke minst av rollen som departementets rådgiver i internasjonale saker. Fagadministrasjonen ber om at man også ser på det internasjonale arbeidet når man utreder ambisjoner, oppgaver og kompetanse- og ressursbehov for både armlengdes- og direktoratsoppgavene.

Digital utvikling

Utredningen foreslår at Kulturdepartementet tar initiativ til en koordinering av det digitale arbeidet på tvers av kulturfeltet. Dette peker tilbake på digitaliseringsmeldingen (Meld. St. nr. 24, 2008-2009) hvor det blant annet foreslås å etablere et digitalt råd eller samordningsorgan på tvers av etater/forvaltningsorganer. Fagadministrasjonen mener fortsatt at dette er en god ide.

En hovedutfordring i denne koordineringen vil være å identifisere og imøtekomme felles utviklingsbehov både på kunstheltet og det øvrige kulturfeltet. Kulturrådet har allerede viktige fellestiltak når det gjelder digital utvikling, og vil kunne ha en særlig rolle i å ivareta en slik samordning på tvers av sektorer generelt og bringe kunstheltet inn i samarbeidet spesielt, i tråd med formålsparagrafen i Kulturrådsloven.

Bestiller- og utførerrolle

Utredningen anbefaler at Kulturrådet «ved forvaltning av midler til forskning og utredning og i forbindelse med andre egeninitierte tiltak (...) hovedsakelig (skal) innta en bestillerrolle, ikke en utførerrolle» (anbefaling 14), og at «egeninitierte tiltak hvor Kulturrådet har en produksjonsrolle utfases» (anbefaling 17).

Fagadministrasjonen oppfatter ikke at dette innebærer en prinsipielt ny rolleforståelse for Kulturrådet, selv om det kan være ulik forståelse av hva som er «produksjon» på kulturfeltet. På de

områder hvor Kulturrådet har tatt initiativ til og finansiert utviklingsoppgaver, eksempelvis i museums- og arkivfeltet, har arbeidet med å produsere både systemløsninger og innhold blitt satt ut til aktører i sektorene.

Utredningen tilrår at ordningene på post 77 i fremtiden skal utformes som programmer med tydeligere mål. I dette må også ligge at forvaltningspregede oppgaver som i dag kanaliseres over post 77 ikke lenger kan dekkes opp med midler fra posten, men må kunne finansieres over driftsbudsjettet (post 01). Eksempler på oppgaver her er sekretariat for den norske Memory of the World komiteen, implementering av internasjonale konvensjoner på kulturområdet, utvalg for sikring og statlig forsikring, og Kulturminnelovens § 23 om ulovlig handel.

Navn på det kollegiale organet og fagadministrasjonen

Utredningen anbefaler at det kollegiale organet og fagadministrasjonen får hvert sitt navn. Fagadministrasjonen ser behovet for dette, og vil delta i dialogen om hvilke navn som er det mest hensiktsmessige. Vi vil understreke at for fagadministrasjonen er *innholdet* i våre oppgaver og forholdet til aktørene i kunst- og kulturfeltet viktigere enn navnet på virksomheten.

Med hilsen

Anne Aasheim
direktør

Reidar Gjersvik
avdelingsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk